

LOVÉTEI KIÁLTÓ

VI. évfolyam, 3. szám, 2004. március. Ára szabadeladásban: 8000 lej

Március

Az elnevezés a latin Martius hónapnévből ered. Any-nyit tesz: Mars (isten) hava. Március régi magyar neve Böjtmás hava. Az elnevezés arra utal, hogy március a böjt második hónapja. A nagyböjt java többnyire valóban márciusra esik. Március a meteorológiai tavasz időszaka, amikor a hó végén átlag 4-6 C°-kal magasabb a hőmérséklet, mint februárban. Leggyakrabban az ébredés havának nevezzük a Kos havát, s az olvadozó hó nyomában megjelennek az első virágok, így a hóvirág, és a Földközi tenger felől jövő meleg légtömegek szárnyain az első vándormadarak is. A Nap már magasabban delel, 140-160-ra növekedik a napsütéses órák száma. A havi átlaghőmérséklet nálunk így eléri a 0,2 C°-ot. Egyre több csapadék hull eső formájában. A hegyközi medencékben viszont előfordul, hogy a hó elején -25-30 fokos hőmérsékletet is mérnek, mint 1986. és 1987. években. Március 21. a csillagászati tavasz kezdete. Ezen a napon a nap az Egyenlítő magasságában halad át az égen, sugarai merőlegesen a föld forgástengelyére, éppen keleten kel, és nyugaton nyugszik, a nappalok, valamint az éjszakák hossza az egész földgolyón egyenlőek. A márciusi por aranyat ér. "Ha a Kos hava száraz, kedvez a gyümölcsfáknak"- tartják itt-ott. A március 21-i mennydörgés szárazságot hoz. Ha ebben a hónapban üres a meleget hozó zsak, gyenge termésre kell számítanod. A március 12-i havazás gyorsan közelgő tavaszt jelent.

A Nemzetközi Nőnap alkalmából Isten éltesse községünk minden női lakóját!

Hogy manapság az értékek milyen gyorsan változnak!

Azt a gondolatomat, hogy nem minden érték maradandó, és hogy az értékek változnak, átalakulnak, az ideai esztendő nőnap ünnepsége szépen bebizonyította. Igen, mert ha a tavalyi hangos tiltakozásokra gondolok annak kapcsán, hogy a Lovétei Ifjak Egyesülete a kultúrthonban nőnapot szervezett, és arra, hogy az idén is szerveztek nőnapot, és erre senki nem reagált azok közül, aki a tavaly hangosan elítélte és tiltakoztak, meg kell állapítanom, hogy ma már nem érték a nagyböjt szentségének betartása és a nők erkölcsös élete a vezetők részéről. Vagy talán senki nem tudott arról, hogy az idén is van szervezett formában nőnap azok közül, akik a tavaly hevesen tiltakoztak? Vagy, ha valaki a nagyböjtben a nőnap megszervezésében nem a nőt látja az ő méltóságával, hanem a pénzszerzési lehetőséget, az nem rombolja a köz erkölcsöt és a katolikus értékrendet? Vagy talán a tavalyi tiltakozás nem azért történt, hogy megvédje a katolikus értékrendet, hanem valakikkel szembeni lépés volt? Esetleg az idén választás van, és nem illik ilyenkor ilyen "apró" dolgokat firtatni?

Ezek számomra is mind kérdések, melyekre keresem a választ, mert örülnék, ha falunkban mindig lennének olyan támpontok, amikhez igazítani lehet mindennapjainkat

Lázár László

Márciusban

A poézis hónapjáról
Csengő rímmel verselek,
Márciusnak krónikája
Csengő-bongó vers lehet.
Márciusnak krónikáját
Meghatortan írom én,
Márciusban minden zöldül,
Fű, fa, virág, rét, remény.

Márciusban meggyengülnek
Okos, józan emberek
S nyakra-főre gyártják, írják
A tavaszi verseket.
Márciusban mindent megszáll
A poézis és remény,
Márciusban minden zöldül,
Fű, fa, virág - költemény.

Ady Endre

Márciusban kikelet hoz
Fényt, sugárt, hevet, gyönyört.
Márciusban gyártják a jó,
Dupla márciusi sör.
Márciusban öröm és kegy -
Árad szét a földetekén,
Márciusban minden zöldül,
Fű, fa, virág, rét, remény.

A március 15-i ünnepi műsor

- du. 4 órától szentmise
- szentmise után koszorúzás
a Hősök Sírjánál
- ünnepi beszédek és műsor
a Népházban

Farsangzáró

Rég nem látott erővel és lelkesedéssel fogott hozzá a falu apraja és nagyja, hogy a régi emlékekből és új ötletekből farsangi házat építsen.

A ház alapját a régi évszázados hagyományok képezték, amelyekben hála Istennek Lövete még bővelkedik. Ha jó az alap, akkor biztosan rá lehet építeni a házat. Így indult el a farsangzárás községünkben, először a legfiatalabbak részvételével, amikor szerdán álarcosbált rendeztek az óvodásoknak. A felnőttek csodálkoztak is, hogy honnan ennyi ötlet. A kisgyerek amúgy is mindenkinek a kedvence, de most még aranyosabbak voltak a jelmezekben, és ahogy az óvónők pártfogolták őket, látszott, hogy az óvoda egy nagy család, amelyben az a sok ártatlan, tiszta szív vidáman és őszintén dobog. Ők nem féltek semmitől. Örömtől ragyogó arccal mondták el, hogy kinek az álarcát hordják. Ha a kisgyerek így indul el az óvodában, elmondhatjuk, nagy korában sem szakad el a közösségtől. Az első emelet máris kész volt összefogásból.

Csütörtökön folytatódott a munka, és habár titok ülte a munkások számszerinti részvételét, akik aggódtak, nagyot csalódtak, mert alig múlt el nyolc óra, máris megjelentek az első maszkás csoportok. Érdekes, senki sem érezte feszülten magát. Első perctől a jókedv uralkodott a Népházban. Tíz óra után már közel nyolcvan maszkában gyönyörködhetett a kedves néző és mulatóközönség. Ötletekből itt sem volt hiány. Majdnem mindenki készült valami élethű mondanivalóval. Így is van ez rendjén, hiszen senkit sem a sértő szándék vezetett, hanem, hogy jó kedvet, vidámságot varázsoljanak a résztvevők arcára. Elmondhatjuk, sikerült is nekik. Így felépült a második emelet is. Ezelőtt is közös segítséggel építettek a székelyek!

A harmadik emeletet az iskolások vállalták el oktatóikkal együtt, pénteken. A délelőtti szünetekben már látni lehetett, hogy nagy tervek vannak készülöben, de senki nem akart nyilatkozni, mi is fog történni délután. Aztán három órakor jöttek egyénileg, csoportosan és hozták a tégláikat, hogy beépítsék a farsangi házba. Nagyon sokan voltak és főleg zajosak. Figyeltük őket, hiszen ha jól meggondoljuk, pár év múlva ők fogják képezni a falú esztét és erejét. Mi, felnőttek nem tehetünk mást, mint bátorítani őket, hiszen ahogy Albert atya mondta a 25 éveseknek " a félelem nem Istentől van, ami istentől van, az a szeretet". Biztatni kell őket a közösségi munkára, és akkor nem kell félni őket. Nagy

volt a kavarodás, hiszen a zene megállás nélkül szólt, és ők járták a tánc legújabb típusait. Ügyesek voltak, jól csinálták, hiszen ezek is a gyermekkor emlékeihez tartoznak.

Minden munkanap után a takarítás sem maradt el, és a negyedik emelet építésére még jobban felkészültek, hiszen szombaton a házas emberek voltak a hivatalosak. Körberakott és leterített asztalok várták a vendégeket. Higgyék el, öröm volt nézni, ahogyan érkeznek párjával, csoportosan, baráti körökben, és hamarosan kevésnek bizonyult a Népház nézőtere. Gondolom, minden korosztályból voltak, és elmondhatjuk, huszonevestől nyolcvanévesig vegyesen voltak a teremben. Szépen folyt a mulatság, tizenegy óra felé egy székely jelenetet mutattak be, amikor is a székely bácsi furfangos eszével túljár az okos bíró eszén. Régi öregektől tanultuk a jelenetet, és mivel láttuk gyermekkorunkban, őket próbáltuk utánózni. Azután az

ötven évesek legényes táncába gyönyörködhetett a kedves közönség. Külön megköszönjük nekik, hogy első hívásra szívügyüknek tekintették és elfogadták a szereplést. Adja Isten, hogy még sokat döngessék a padlót a Népházban! Itt kellett, hogy ők is legyenek, hiszen ha szétszóródtak is, de Lövétén születtek, és szinte egy ráadás volt az ötven éves bál után újra együtt lenni, és kérges tenyerükkel újra meg-

verni a székely csizmát, és eldalolni néhány gyermekkorban tanult éneket. "Öregember nem vénember". Így lehetne jellemezni a falunapkor összekovácsolódott férfidalárdát. Célunk az volt, hogy a fiatalok lássák és hallják, hogyan kell szívből énekelni a régi dalokat. Ne tagadjuk, sokunknak meggyült a könny a szemünkben, amikor az egész terem egy dalárda lett, és azt hiszem, régen nem énekeltek olyan lelkesen a Székely Himnuszt, mint akkor. Ők is kimozdultak a hétköznapi szürke, gonddal telt napjaiból, és részt vettek az építésben úgy, ahogyan annak idején építettek a Népházat, esetleg akkor az ökrök előtt álltak, amíg az édesapjuk lerakta a követ a szekérről.

Még egy emelet következett. Jöttek vasárnap az ifjaink! Ők azok, akiket a legjobban féltünk, hiszen egy lépés és máris felnőtt emberek és asszonyok lesznek. Bízunk bennük, és nem is csalódtunk. Előkerültek a székely ruhák, és egy idő után úgy érezték magukat, mintha régen ezt a ruhát hordanák. Szépen mulattak ifjaink, és átféltájban ismét meglepetés előadás volt,

Pedagógiai lexikon

Gátlástalanság

A nevelési tanácsokat kérő szülők gyakori panasza, hogy gyermekük gátlástalan, s a pedagógusok is gyakran használják ezt a kifejezést legnehezebben kezelhető tanítványaik jellemzésekor. A kisebb fokú gátlástalanságot más szóval szertelenségnek nevezhetnénk. Ez többnyire mozgásban, túl hangos beszédben, az érzelmek és indulatok féktelenségében nyilvánul meg. Bár ez a tünet jócskán megnehezíti a nevelést, mégsem túlságosan nagy gondot okozó gyermekhiba. Rendszerint az élénk érdeklődésű, érzelmileg mindenre reagáló, s a kisgyermekkor szokatás miatt nyugtalan gyermekek közül kerülnek ki a szertelen gyermekek, és megfelelő nevelésüket is ehhez kell igazítani.

A gátlástalanság súlyosabb fokáról akkor beszélünk, amikor a gyermek az erkölcsi és a társadalmi szabályokat semmibe veszi, azokkal szembehelyezkedik, minden büntudat nélkül hazudik, lop, csavarog, erőszakot alkalmaz, cinikus, irányíthatatlan. E kategóriába többnyire azok a gyermekek tartoznak, akik a gyenge, a túl szigorú, a helytelen vagy következetlen nevelés miatt nem tudnak magukban szülői példaképet kialakítani. Sok széthullott család gyermeke kerül ilyen züllött állapotba, mert nem tud bízni szüleiben, és velük kapcsolatos csalódásait az egész felnőtt társadalomra rávetíti. Úgy érzi, hogy a felnőttek kétszínűsége, erkölcstelensége folytán joga van arra, hogy ezt az "okosabb" és könnyebb utat válassza. A gátlástalan gyermekek teljes átnevelést igényelnek. Fel kell építenünk bennük a bizalmat a felnőtt társadalom iránt, s ehhez elsősorban védelmet, megértést és szeretetet kell nekik nyújtanunk. A környezetükből való kiemelés többnyire jót tesz nekik, de gyakori, hogy személyiségük átformálódását csak pszichoterápiás foglalkozás segítségével lehet elérni.

Grimaszolás

A grimaszolás - arcfintor- sok gyermek rossz szokása. Néha utánzásból ered, néha a bohóckodásból állandósul, de általában a gyermek idegességének, érzelmi zavarának a jele. A grimaszolás súlyosabb formája az a szakkifejezéssel "tik"-nek nevezett, szabályos időközökben visszatérő arcrángás (néha a kezek rángása), aminek a gyermek akarattal sem tud gátat vetni. A grimaszolás abbahagyására kezdetben a szülők néhányszor figyelmeztetik a gyereket, de az állandó nyaggatás nem vezet célra, és csak rontja a gyermek általános idegállapotát.

Mint más, hasonló jelenségek esetében is, helyesebb a gyermek lelki egyensúlyzavarának okát megkeresni, és azt a lehetőségek szerint megszüntetni. A kifejlődött tikkel szemben éppenséggel hiábavaló a figyelmeztetés, szakorvosi vagy pszichológiai tanácsadót kell felkeresni.

hiszen a Kákvirág táncgyűttes és az együttes zenészei műsorral jutalmazták ifjú barátaikat. Ez a táncgyűttes is példája az együttműködésnek, hiszen érzik, hogy tettek és tesznek a falu hírnevéért. Köszönjük a kívülről álló fiataloknak is, hiszen nagy számban megjelentek, hogy ők is részesei legyenek ennek az ünneppsorozatnak. Ezután is számítunk rájuk és várjuk ötleteiket, meglátásaikat. Az ajtó mindig nyitva áll.

Felépült az ötemeletes farsangi ház, és most már a befödés következett. A födésre, bárhol építenek, általában többen szoktak menni, hiszen sok cserepet kell feladogatni. Így gyülekezett a nép fél háromkor a Népházban, hogy három órára az Isten házába mehessen hálaadásra. "Elindult a menet, hosszú magyar menet" húzták a zenészek, akik többen voltak tíznél, és akiket ismét csak az ünnep hangulata hozott össze. Ezek nem elpróbált énekek voltak, csak úgy jöttek a szívből. A hídon egy pillanatra megtorpant a menet, hiszen a lányok szép piros bokrétát varrtak a legényeknek, ami egyelőre a májusi zöldág megszerzéséhez. Milyen szép volt a százötven székelyruhás és utána a sok nép, amint bevonult a templomba. Lajos atya most is, mint mindig, arra biztatta őket, ne szégyelljék ezt a szép székely ruhát, és minél többször vegyék fel! A szentmise után a papilak udvarán tréfás farsangi köszöntők hangzottak el, majd énekekkel és tánccal búcsúztunk Lajos atyától. Útunk a Polgármesteri Hivatalnál folytatódott, ahol a polgármester úr újra buzdította a fiatalokat, tartsák meg szokásaikat, és a jövőben is vegyenek részt a rendezvényeken. Ezután hosszanjárták a falu egy részét, és visszatértek a Népházba. A hangulat egyre fokozódott, hiszen mindenki tudta, hogy éjfélig tart a bál. Az ötletekből még nem fogytak ki a fiatalok, hiszen legénybírót választottak maguk közül, aki azonnal be is lépett tisztségébe. Ő vezette a híres seprútáncot, amelynek a titka, hogy mindenkinek a vezető mozdulatát kell utánoznia, és amit cselekszik (eldobja a kalapját, leguggolva táncol, egy lábon szökik stb.), az egész seregnek azt kell csinálnia. Pontosan tizenkét órakor a Székely Himnusz eléneklésével befejeződött a bál, és felkerült az utolsó cserép is a farsangi házra. Nagyon szép lett a ház, közös erővel épült, hiszen nagy volt a támogatás, úgy az intézmények, mint az üzletek részéről. Itt engedjék meg, hogy köszönetet mondjak egységesen a közel harminc támogatónak: Isten fizesse meg nekik, és adjon erőt, egészséget továbbra is!

Befejezésül mindenkinek köszönetet mondunk: a hölgyeknek és a férfiaknak, akik versengve verbunkolták a három láda sör felett, a kalácsütőknek, zenészeknek, énekeseknek, táncosoknak, oktatóknak, gyerekeknek, ifjaknak, időseknek, szervezőknek, és kérjük, a további rendezvényeinket is támogassák jelenlétükkel, hiszen megmaradni itthon csak így lehet.

Lázár Béla

András Magdolna óvónő

Ezt mondják, írják rólunk
A cikkek a budakalászi Kalász újságban jelentek meg

A lövétei kulák, akinek könyvtára volt

Zavarban vagyok, mert írásomat elsősorban a fiataloknak szánom, és sokan nem tudhatják, mit jelent a szó: kulák. Gondolom, ezt a fogalmat is az oroszól vettük át, mint annyi mást a bolsevizmus uralma idején. Az még elviselhető lett volna, ha csak a fogalommal ismerkedünk meg, de sajnos sokan budakalászon is megszenvedték, akiket kifosztottak, megaláztak.

Így volt ez Romániában, Lövétén is, pedig ott a szegény és a gazdag között nem volt akkora vagyoni különbség, mint Magyarországon a falusi emberek között. A székely faluközösségek szigorú belső szabályokkal akadályozták az elszegényedést és az aránytalan vagyonszerzést is. A közbirtokosság belső rendje megakadályozta, hogy bárki döntő vagyoni túlsúlyra tegyen szert, vagy döntő befolyást szerezzen. Így, akinek alig volt többje, mint az átlagos embernek, a kommunizmusban kuláknak minősítették. A mi székely kuláknak, aki olvasó ember volt az ötvenes-hatvanas években, és öt gyermeket nevelt fel tisztességben, Pál Györgynek hívták. Sajnos, személyesen már nem találkozhattam vele. Viszont találkoztam gyermekeivel és azzal a kulturált olvasóréteggel, amely ma is szeretettel gondol vissza olvasmányélményeire. Pál György ugyanis egyszerű kétkezi székely ember léteére könyvtárat gyűjtött maga és a köz számára, hiszen tőle könyvet lehetett kölcsönözni. A könyvekre kis címkét ragasztott, amin megszámozta azokat, és a kölcsön adott könyveket egy füzetbe feljegyezte. Ezért semmilyen fizetséget nem kért. Fiától tudom, hogy ebben a várostól távol eső faluban úgy szerezte be a könyveket, hogy postán megrendelte. Gyakran megtette, hogy inkább gyalogolt 10-12 kilométert, ha a jegyen megspórolt pénzért könyvet vehetett. Gyermekei ma is emlegetik az iskolai megaláztatásokat, amelyek a kulák szülő miatt érték őket. Ha a tanár felszólította őket, azt kellett mondaniuk: Pál György kulák fia vagyok, aki a nép elensége. A kommunizmust a történelem eltakarította, itt maradt a tengernyi sérelem, de ami sokkal fontosabb, azok az olvasó emberek, akik Pál György könyvtárából gyűjtöttek tudást és váltak érdeklődő emberré.

Hatvan

Suli hatvanéves. Suli, a lövétei Székely Mózes Általános Iskola nyugalmazott igazgatója. Suli, a lövétei ragadványnevek gyűjtője. A Suli szó melle füzetébe

beírhatja: ez én vagyok, András József, lövétei születésű és illetékességű magyar ember, aki jelenleg román állampolgár. Aki azonban azon a márciusi napon magyar állampolgárnak született, lévén Lövete akkor Magyarország része. Amikor az 1940-es aug. 30-i második bécsi döntést bejelentették, egy ember rohanta végig Lövétét kiabálva, újra magyarok vagyunk! A győztes hatalmak akaratából azonban Suli román állampolgár lett. Feje felett eltolták a határt négyszáz kilométerrel nyugatra. Ceausescu uralma alatt romának nevezték, aki véletlenül magyarul beszél. A sors úgy hozta, hogy Suli magyar-román szakos tanár lett, és egész pedagógusi pályáját Lövétén töltötte. Büszke az iskolai könyvtárra, a helytörténeti gyűjteményre és a sok diplomás tanítványra. Néhány éve magyar igazolványt kapott Szent István koronájával a borítón. Ahányszor teheti, jön a mostohává lett anyaországba. Senkit nem ismerek, aki nála jobban ismerné a Trianon előtti Magyarországot. Másik hobbyja a könyv, irigylendő könyvtára van. Suli majdnem mindent tud Lövétéről. Két lábon járó lövétei lexikon. Tervezzük, hogy elvisz Máramarosba, átmegyünk a Tiszán Viskre, Técsőre és a többi koronavárosba. Együtt megmásszuk az Ünököt Óradna mellett. Pár napja Lövete határában együtt csodáltuk a távoli, hófödte, naptól szikrázó Fogarasi havasokat. El kellene menni a Batthyáneumba is már Gyulafehérvárra, ha végre visszaadja a román állam az egyháznak, megcsodálni a legrégebb magyar okleveleket, kódexeket. Amíg erre várunk, búsan leülünk a Gyepűpataka partjára, és hallgatjuk a folyó zúgását, a fenyők susogását. Sütünk bárányflekkent, iszunk szilvapálinkát. Sulit, mint nyugdíjas értelmiségit nem becsüli a román állam. Nyugdíjából alig kétszer tankolhatna, ha lenne autója. Suli számontart minden elszármazott lövéteit. Bárhol járunk, mondja sűrűn a neveket, mint oldott kéve búzaszemeit, amelyeket elvitt a szél.

-Bolond fehérnép!- mondja Suli gyakran, régóta. Így aztán nem nőült meg, agglegény. Mégis van családja. Családja az egész falu. Isten éltesse, Suli!

Parlagi Endre

Mosoly sarok

- Miért olyan zöld az arca, Jean?
- Egész úton a menetiránynak háttal kellett utaznom.
- Miért nem kérte meg a szemben ülőt, hogy cseréljen helyet önnel?
- Én akartam, de nem ült ott senki.

Miért nem tudnak a nők jeget készíteni?
 - Mert elvesztették a receptjét.

Politika

A '89-ben megalakult magyar érdekvédelmi szervezet 14 év múltán nem bizonyult egy széleskörű, befogadó ernyőszervezetnek. Az idők folyamán, ha nem is vallja, de működésében átalakult egy politikai párttá, és mint ilyen, a pártok szigorú törvénye szerint működik. Nem tűri meg a csúcsvezetés véleményétől elütő más véleményeket, és szigorúan megköveteli, hogy tagjai kritika nélkül kövessék és hajtsák végre utasításait, szigorúan büntetve a másként gondolkodókat. Törvényszerű, hogy ilyenkor a másként gondolkodók keresnek egy másik megnyilvánulási formát, amivel a közvélemény elé állhatnak, igazuknak, kritikájuknak és megoldási javaslatuknak hangot adva. Az is törvényszerű, hogy a már baloldalinak számító, eddigi egyetlen magyar politikai szervezet mellett megjelenik egy vagy több keresztény, nemzeti vagy akár liberális értékeket hirdető más politikai alakulat. Ez a folyamat mindjárt '89 után a román társadalomban úgy-ahogy végbement, szétvált a kommunista a liberálistól, a szekus a meghurcolttól, és külön-külön megteremtették a politika terén a maguk által meghatározott szervezeteket, pártokat, melyek keretén belül részt vesznek a romániai politizálásban. Úgy látszik, hogy az erdélyi magyarokban most tudatosul, hogy mi se vagyunk egyformák, és nem lehet ugyanaz a véleménye sajátos magyar helyzetünkről például a volt rendszer kiszolgálójának és ennek kiváltságait élvezőnek, mint annak, akit meghurcoltak más véleménye miatt, vagy egyéb okból a volt titkosrendőrség zaklatásainak volt kitéve.

Az erdélyi magyar közvéleményt már régóta foglalkoztató autonómia kivitelezési módozatai körül, ennek tényleges akarásán vagy ennek elodázásán oszlik meg leginkább a hazai magyar közösség. E törésvonal mentén egy másik magyar politikai szerveződés létrehozása már régóta foglalkoztatja az erdélyi magyarságot, főleg most, miután úgy tűnik, hogy a szervezeten belüli változtatás lehetetlennek tűnik. Ennek ellenére még mindig vannak helyi szervezetek, melyek bátrak véleményüknek hangot adni, és vállalják a "fentről" jövő fenyegetéseket, következményeket. Ezek a szervezetek támogatják a MÁSSAG megjelenését, és még mindig hisznek a szervezeten belüli változtatásban, de keresik már az együttműködés lehetőségét a most megjelenő magyar politikai szervezettel, a Magyar Polgári Szövetséggel, amelynek megjelenése hiánypótló a hazai magyar politikában.

A nemrég megalakult Magyar Polgári Szövetség (MPSZ) felvállalja azoknak a magyar közösségünket érintő ügyek képviselését, úgy a hazai politikai életben, mint az európai fórumokon, melyeket eddig képviselni nem volt politikai akarata az eddigi egyetlen romániai magyar érdekvédelmi szervezetnek. Az MPSZ a közlő helyhatósági választásokon jelöltek szándékszik állítani minden olyan magyar lakta településen, ahol a magyar közképviselő nem kerül veszélybe. Ennek érdekében az együttműködés lehetőségét keresi a helyi RMDSZ szervezetekkel is. A színmagyar településeken, elsősorban a Székelyföldön, az MPSZ LEHETŐSÉGET JELENT mindazon közképviselőt (polgármester, tanácsos) vállalni szándékozó személyek számára, akik úgy érzik, hogy az RMDSZ-t jelenlegi politizálása következtében erkölcsi okokból nem tudják felvállalni.

A most készülő választási törvény szigorításai szerint - melyek teljességgel antidemokratikusak és több szervezet tiltakozott is már emiatt - 25 000 aláírást kell gyűjteni 15 megyéből, megyénként legalább 300-at, ahhoz, hogy eleget tegyen olyan formásoknak, melyek a választásokon való részvétel feltételei. Az MPSZ március 15-e után kezdi meg az aláírásgyűjtést, melyet itt, Lövétén is kezdeményezni fogunk. Kérjük a lakosság támogatását a választás lehetőségének megteremtéséhez!

Az MPSZ helyi kezdeményezői: Egyed József,
Lázár László, Mihály János.

A Lövetei Kiáltó által kezdeményezett közvélemény-kutatás eredménye március 12-ig

Polgármesternek javasolták:

- Lázár Zoltán Borost
- Mihály Lászlót
- Egyed Józsefet
- András József Sulit

Tanácsosnak javasolták:

- Egyed Józsefet
- Györgylőrincz Albertet
- Lázár Zoltánt
- Lázár László Tamást
- Lázár Zoltán Borost
- András Józsefet
- Balázs Istvánt
- Mihály József Kovácsot

Mihály János:

A lövétei római katolikus egyházközség története

4. rész

A reformáció, amely a leghamarabb az autonómiát élvező szászoknál ért el sikereket (Luther tanai itt jelentkeztek és terjedtek el legelőbb), idejéből semmit sem tudunk a templom történetéről és a korabeli egyházközség belső életével kapcsolatos eseményekről. Csak sejtéseink vannak. Egy bizonyos: a két Homoród mentén a reformáció hamar éreztethette hatását. Délnyugat felé a Szászfölddel határos kistáj a szász falvak és a két Homoród völgyében megfordult hittérítők munkájának eredményeként a XVI. század közepe táján megismerkedhetett az új hit (lutheránus) tanaival, majd később a reformáció második hullámával, a "szakramentárius", vagyis a református hitvallással. Az 1562. évi felkelés leverése nemcsak az addigi székely társadalomszerkezet alakulására hatott, hanem kedvezett a reformáció előretörésének is ezen a vidéken. Ugyanis a felkelés leverése utáni évtizedekben Székelyudvarhelyen a barátok klostromából átalakított vár (Székely-támadt) várkapitányai, valamint a szék teljhatalommal felruházott királybírói kivétel nélkül mind az új hitvallásokkal szimpatizáló személyek voltak (Pekri Gábor, Bánfi Pál, Telegdi Mihály, Kornis Farkas). Nagyban befolyásolhatta az új hit terjedését az is, hogy II. János király (János Zsigmond) a szabad székely köznép egy részét, jobbágyok gyanánt, az öt hűségeseen szolgáló főembereinek rendelte alá (1566). Nagy részük viszont ekkor már a hitújítás (ekkor már az unitárius, azaz a szentháromság tagadó hitelvek kezdenek hódítani) pártján állt, és jobbágyaikat is magukkal vonták az új religióban (alattvalóikra is érvényesítve a cuius regio eius religio európai normáit). Ezek közé tartoztak az unitárius (később feltehetően szombatos) tanokkal szimpatizáló homoródszentpáli Kornis család tagjai (Kornis Mihály és Kornis Farkas) is. Az előbb említettek voltak az okai annak, hogy a két Homoród mente székelységének hitvallásbeli egysége meghiúsult.

Az 1566-os, április 6-i tordai országgyűlésen kimondták: "... egyenlő akarattal végeztetett, hogy afféle egyházi rendben levő személyek, kik a Pápai tudományhoz és emberi szerzésekhez ragaszkodnak, és abból megtérni nem akarnak, az ő felsége birodalmából mindenünnen kiigazíttassanak." Ugyanezen év november 30. - december 13. közt tartott országgyűlésen "... meghatározatott, hogy ezen nemzet közül a bálványimádások kitörültsenek, és az Isten ígéje szabadon hirdettessék". A katolikus valláshoz makacsul ragaszkodó csíki, gyergyói és néhány havasalji község szé-

kelysége nyíltan szembefordult ezzel a valláspolitikával (ebben nagy szerepe volt a közeli csíksomlyói ferences kolostor szellemi és vallási befolyásának). II. János király parancsára az ellenállást fegyverrel próbálták letörni. Az ehhez szükséges "bandériumot" az unitárius vallásra már átállott Homoród és Fehér-Nyíki vidéki községek lakosságából (valószínűleg 1562-től az udvarhelyi vár szolgálatára rendelt kincstári jobbágyokból- sz.m.) toborozták össze szabad zsákmányolást ígérve. A hitelesen alá nem támasztott "csata" az egyházi hagyományok szerint 1567 pünkösdi szombatján zajlott le Udvarhelyszék és Csíkszék határán, a Tolvajos-tetőn (Nagyerdő, a IX. lövétei fődűlő), hol az "ősi hithez való ragaszkodás diadalmaskodott". Ugyanekkor szintén alá nem támasztható adatok szerint a megfutamított dühös had visszavonulás közben felégette Lövéte északi szomszédait: a két katolikus Oláhfalut. II. János király a protestantizmus székelyföldi terjedését pártoló politikája egy 1568. február 3-án kelt rendeletéből is egyértelműen kitűnik. Ebben megparancsolta az udvarhelyi Székely-támadt vár kapitányának, Telegdi Mihálynak, hogy a protestáns prédikátorokat vegye védelmébe.

A négy (katolikus, lutheránus, református és unitárius) bevett vallás törvénybe iktatása (1571. január 6., Marosvásárhely) után sem szűntek meg vidékünkön - elsősorban a helyi protestáns hatalmasságok részéről - a katolikus lakosság elleni erőszakoskodások. Ezt egyértelműen bizonyítja Báthory István 1572. augusztus 17-én kelt leirata, a melynek előzménye az volt, hogy Lövéte szomszédai, az oláhfalviak felpanaszolták: az udvarhelyszéki tisztek tiltják vallásos körmeneteiket és "atyáiktól örökölt" katolikus szertartásaikat, de még a plébános, katolikus tanító tartását is. A fejedelem rendeletet hősájtott ki, melyben Kornis Farkas és Geréb János udvarhelyszéki királybíróknak "minthogy az országnak köztörvénye van arról, hogy ki ki azt a vallást követhesse, amelyen lelkiismerete inkább megnyugszik", szigorúan megparancsolta, hogy "a római vallást követők háborgatását, papjaik vallásos szertartásaikban való akadályozását szüntessék meg, s őket ezen szabadságukban tartsák meg és védelmezzék". Nem tudjuk, hogy e rendeletnek volt-e foganatja, vagy sem. Valószínűnek látszik azonban, hogy Báthory István toleráns valláspolitikájának köszönhetően a katolikus vallás sorvasztása vidékünkön lelassult nem utolsósorban a már szinte teljesen protestánsná vált Erdély területén 1579-től tevékenykedő (oktatást és térítő munkát végző) jezsuitáknak köszönhetően. A jezsuiták Székelyföldön is többször tartottak missziókat, főként a csíki származású P. Ladó Bálint, mindaddig, míg Báthory István halála után az országgyűlés 1588-ban ki nem utasította őket Erdélyből.

Megállták a helyüket

Amikor nézőként olvastuk az 50 évesek születési időpontját, olyan messzinek tűnt 1954, viszont, ha azt írjuk, hogy 1907. július 2., úgy tűnik, valamit elírtunk a születési évvel. Pedig nem tévedés, mert akkor született András Mártonné Lázár Anna (Boros) néni. Családjukban négyen voltak testvérek, Anna néni volt a legkisebb. Az élete neki is olyan volt, mint akkor a legtöbb családban a leánygyermeknek: mezei munka, szövés, fonás. Két évet Brassóban szolgált, elmondása szerint a Nagykolostor templom mellett. Jó helyen volt, mert a gazdája és fele-

ség szinte minden vasárnap mentek kirándulni, és ő nyugodtan mehetett a templomba. 1928-ban megy férjhez, hat gyermeknek ad életet, de kettő közülük meghal. Férje, Márton bácsi mint gazdaember állami munkán nem dolgozott, és ezért bizony nem bővelkedtek a pénzben. A jegyrendszer idején még jegyet sem kaptak.

Milyen elgondolkodtató, hogy annyi nehezség és gond ellenére is olyan erősen összetartó családok voltak, hiszen ők is 63 évet éltek együtt Márton bácsi haláláig (1991).

Anna néni elmondása szerint ritka volt az az eset, amikor vasárnap mezőre mentek annyi év alatt. Amíg mozogni tudott, mindig eljárt a templomba erőt méríteni, megnyugodni. Most 97 évesen is ez a legnagyobb gondja, hogy hiányzik a templomból. Ilyen idősön is jól visszaemlékezik gyermekkorára, a háborús időkre, amikor szekérrel mentek meglátogatni Boros pap bácsit (szerkesztői megjegyzés: Boros pap, vagyis Lázár Albert, Székelyszentléleken 1932. dec. 1-től volt plébános, hol egészen haláláig, 1987. február 2-ig szolgált és lakott.

Ott is van eltemetve a templomkertben.) Szentléleken, vagy amikor az adószedők el akarták vinni a varrógépet.

Gyermekei, unokái nagy szeretettel veszik körül, tisztelik az anyát és a nagymamát. Ez így van rendjén. Tisztelni kell az öregeket. Ők már megharcolták a nagy harcot, nekik már nem kell semmi ebből a világból, csak egy jó szó, egy simogatás, egy kicsi ráfigyelés, egy kicsi türelem. A betegágyon sorra lepereg előttük az egész életük, a szép és a kevésbé szép emlékek. Még most is aggódnak minden gyermekért, minden unokáért. Mindenkiért elmondanak egy fohászt a jó Isten felé.

Isten éltesse még sokáig községünk legöregebb özvegyasszonyát, a most 97 éves Anna nénit!

Lázár Béla

Horgász-vadász kalauz

Már sikerrel horgászhatunk ragadozó halakra, csukára, őnhalra. A hegyi patakokban továbbra is tilos a halászat. Vadászni borzra, nyestre, szalonkára, gerlére, vadgalambra, seregélyre, vadkacsára és libára, más vízi madarakra (15-ig!), valamint kártékony állatokra és madarakra lehet azok kivételével, amelyek a törvény védelme alatt állnak. Külön engedéllyel hiúzra, 15-től pedig medvére is lehet vadászni.

Nagyvásárok

márc. 7 - 8. Szentegyháza; márc. 15. Váralja; márc. 15., 18. Parajd; márc. 23. -24 Gyergyószentmiklós
márc. 31. Etéd

Öreg gazda szerint

Gergely-napi szél
Szent György-napig él,
József kezessége
Jó év kedvessége.
Fehér Nagycsütörtök,
Indán sül meg a tök.
Márciusi por fűnek jó,
Neki fáj márciusi hó.

Népi idő- és termésjóslatok

márc. 3. Ha könnyezik Kunigunda, nem sokáig kell a bunda.
Márc. 9. Szent Franciska mutatja, milyen lesz a hónapja.
márc. 10. Hány embertől fél a vincellér? Negyventől.
Mert, ha 40 vértanú napján fagy, bortermés lesz.
márc. 12. Gergely rázza a szakállát, Gergely a palántavetés napja.
márc. 18-21. Sándor, József, Benedek, zsákban hordják a meleget. Benedek a hagymarakó nap. Márciusi por aranyat ér.

Hűséges Vásárló esete a boltosokkal

Hűséges Vásárló mindig ugyanabban a két-három üzletben veszi meg a szükséges dolgokat. Visszajáró kuncsaft, ezért úgy gondolta, hogy számíthat az eladók jóindulatára, segítségére, ahogy ez jobb helyeken szokás. Hűséges Vásárló álmában sem gondolta, hogy a jól ismert eladó, aki tegnap még melegen ajánlotta legújabb árujukat, megpróbálja rásózni a lejárt szavatosságú joghurtot. Rá, a Hűséges Vásárlóra... no... nem, ez bizonyára tévedés volt. De amikor hazavitte a zacskó tojást, nem hitt a szemének. Még egyszer megszámolta, de még mindig csak kilenc darab volt. Pedig tényleg tízet kért és fizetett ki! Ekkor kezdett gyanakodni a jól ismert eladó jóindulatában. De hogyan tegye szóvá? Reklamálni egy tojásért? Jól is nézne ki... Ekkor viszont Hűséges Vásárló elhatározta, hogy megnézi, mit adnak el neki, hányat is adnak valamiből. Igen ám, de Hűséges Vásárló majdnem mindig siet, nincs mindig ideje ellenőrizni a termékek szavatosságát, a gyümölcsök frissességét, a zöldségek romlottságát. Így történhetett meg, hogy ismét ehetetlen tejfölt, romlott zöldborsó-konzervet vitt haza. Igaz, azt már a legnagyobb óvatosság mellett sem tudta volna ellenőrizni, hogy a fényképfilmen meg is legyen a kiírt 32 kocka. Egy kissé csodálkozott, amikor 17 kocka után megállt a gép, de hát úgy néz ki, hogy itt bármi megtörténhet. Hűséges Vásárló kezdte úgy érezni, hogy a jól ismert eladó visszaél az ő hűségével. A következőben szól, ha romlott gyümölcsöt is akartak mérni, és újraméretre épre cserélve, nem fogadta el a nyomult kiflit, hanem púposat kért. De rá kellett, hogy jöjjön, hogy a jól ismert eladó félrebeszél az áruk ízét illetően is. A nem csípősként kért rágnivaló csípős paprikás volt, és a mentateából hiányzott a menta. Ez már nem lehet a véletlen műve, sem a sietségé, annál is inkább a nemtörődömségé, a Hűséges Vásárló megtevesztéséé. Amikor viszont rájött, hogy két hete azért volt felbontva a két pelenkás zacskó, mert valaki már eladás előtt "kimentette" belőle a tombolaszelvényeket, akkor betelt a pohár. Hát ez meg mi csoda? Itt senki semmit sem szégyell?

Végül is kinek van ebből haszna?

Bárki megvehető aprópénzért?

András Mónika

Iskolai sarok

Február 7-én iskolánk V-VIII. osztályos tanulói közül 17-en vettek részt Szentegyházán a Tamási Áron Általános Iskolában szervezett matematika tantárgyverseny területi szakaszán.

Ügyesen dolgoztak és jó eredményeket értek el:

Mihály István VI. osztály - I. díj

Györgylőrincz Tünde VI. osztály - IV. díj

Lázár Enikő VII. osztály - V. díj

Molnár Szabolcs VIII. osztály - V. díj

Február 27-én Szentegyházán a Mártonffi János Általános Iskolában szervezett Zrínyi Ilona matematikaversenyen iskolánk 48 tanulója vett részt, amelyen a körzetben nagyon jó eredményeket értek el:

Mihály László IV. osztály

Mihály István VI. osztály

Demeter Katalin VII. osztály

Február 28-án rendezték meg Szentegyházán a magyar nyelv és irodalom tantárgyverseny körzeti szakaszát, amelyen iskolánk VII. és VIII. osztályos tanulói közül nyolcan vettek részt.

Gratulálunk nekik, nagyon szép eredményeket értek el!

Díjazottak:

VII. osztály: I. díj: Demeter Katalin

II. díj: Egyed Noémi

Mihály András

III. díj: Gergely Angella

VIII. osztály: I. díj: Molnár Szabolcs

IV. díj: Mihály Sarolta

Február 28-án a Kurutty általános műveltségi verseny I-IV. osztály számára szervezett körzeti szakaszán vettünk részt, melynek házigazdája a zetelaki dr. Boros Fortunát Líceum volt.

Négy tanuló képviselte iskolánkat:

Lukács Abigél I. osztály

Mag István II. osztály

András Pamela III. osztály

Lázár Róbert IV. osztály

A versenyről élményekkel és tapasztalatokkal gazdagodva tértünk haza, tehát jövőben is szeretnénk "kuruttyolni".